

GOUVERNEMENTS-SECRETARIE

Aan Zijne Excellentie
den Heer Minister van Koloniën,
Mexborough House,
17 Berkeleystreet,
London, W.1.

10100/19

Willemstad, 24 Januari 1944.

Venezolaansche arbeiders op Curacao.

Zooals Uwer Excellentie wellicht bekend zal zijn, werd in September 1943 in de Venezolaansche pers een campagne geopend tegen de behandeling van de Venezolaansche arbeiders in het zogenaamde Venezolanenkampement van de Curacaesche Petroleum Industrie Maatschappij op Curacao.

Andere bladen, als "El Universal", de "Ahora" en eenige kleinere periodieken namen mede deel aan den uitval tegen de Maatschappij. De campagne werd ingeleid door uitlatingen van een Venezolaanschen werkmán, die kort te voren op Curacao bij de olie-maatschappij had gewerkt. De klachten kwamen hierop neer, dat de Venezolanen slechte voeding kregen, in tegenstelling tot de Portugeesche, Surinaamsche- en Columbiaansche arbeiders, inferieure behuizingen hadden en dat de Maatschappij aan hunne ontspanning veel minder aandacht schonk dan aan die andere groepen; tenslotte zouden de Venezolanen minder verdienen.

De indruk, welke deze campagne op insiders maakte was: een opgezet plan stemming te maken tegen Curacao. Het is niet onmogelijk, dat dit inderdaad het geval was en dat aan deze campagne oorzaken van internen politieken aard ten grondslag lagen. Een feit is echter,

- dat -

dat weder, op voor Curaeae onaangename wijze, de aandacht werd gevestigd op de raffinaderijen, welke zich nog steeds uitbreiden, hetgeen een telkens terugkeerend thema in de Venezolaansche pers vormt. Zooals met alle perscampagnes is ook hier wel eenige reden daarvoor aan te voeren geweest. Het is daarom te betreuren, zooals ook door Harer Majesteits Gezant te Caracaas werd opgemerkt, dat de Maatschappij niet op tijd de huisvesting der Venezolanen onder handen had genomen, temeer daar de grieven betrekkelijk eenvoudig te verhelpen waren.

Ik heb dan ook gemeend mij niet in deze afzijdig te mogen houden, doch zoowel door besprekingen met de Directie als door ambtelijk onderzoek mij op de hoogte gesteld en, waar noodig, het mijne er toe bijgedragen zoo spoedig mogelijk verbetering van den toestand te bevorderen.

Onmiddellijk na het verschijnen van het artikel in de "Nacional" dd. 21 September 1943 heeft zoowel de Hoofddirectie van de Bataafsche door middel van een persoonlijk bezoek van een der directeuren van de Caribbean Oil Company, Jhr. J.H. Loudon, een onderzoek ter plaatse ingesteld, waarover een interview gestaan heeft in de Venezolaansche pers. Daar zooals zoeven uiteengezet ook het Gouvernement zich voor deze zaak interesseerde, heb ik den Heer J.H. van Boven, Hoofd van de Afdeling Economische en Sociale Zaken, opgedragen den toestand ter plaatse op te nemen en de werklieden te hooren. Een goede gelegenheid deed zich daartoe voor omdat ook de Heer Morrison, de Consul-Generaal van Venezuela op Curaeao, zich persoonlijk van den toestand wilde overtuigen. De Heer Drs. J.H. van Boven heeft van dit bezoek een rapport opgemaakt, naar welks inhoud ik beleefd moge verwijzen en waarvan afschriften hiernevens gaan. Harer Majesteits Gezant te Caracaas ontving van dit rapport een doorslag. Daarnaast stelde ook de Directie van de Curacaosche Petroleum Industrie Maatschappij een verslag op ter weerlegging van de geuite klachten, welk verslag naar het mij wil voorkomen voor wat betreft de huisvesting der Venezolaansche families en Venezolaansche vrijgezellen wel wat rooskleurig is uitgevallen. Dat de Curacaosche Petroleum

Industrie Maatschappij-Directie ook zelf ten aanzien van de huisvesting niet geheel vrij meende uit te gaan blijkt wel uit het feit, dat zij dadelijk is begonnen en wel in November j.l., het vereenigingslokaal der vrijgezellen op te knappen en te moderniseeren en nieuwe woningen te bouwen voor de Venezolaansche families in plaats van de oude, welke, het mag gezegd worden, mogelijk heel wat beter waren dan hetgeen zij in Venezuela gewend waren, maar welke, gelet op de standing van deze Maatschappij, niet meer voldeden aan de eischen, welke de Directie in het algemeen zelf aan de huisvesting harer werklieden stelt. De nieuwe woningen, waarvan een aantal reeds op dato dezes tot den nok waren opgetrokken, en welke allen met een maand of twee, drie gereed zullen zijn, doen niet onder voor de woningen, welke thans reeds sedert eenige jaren door de Surinaamsche families en door de Columbiaansche en Portugeesche vrijgezellen worden bewoond. Het is de bedoeling, dat al de huizen, welke thans door de Venezolaansche families worden bewoond, worden opgeknapt, de houten aanbouwsels, welke thans tot keuken moeten dienen worden afgebroken, en dat zij worden voorzien van een badgelegenheid en bijbehooren, zoodat ook voor de Venezolaansche vrijgezellen het bezwaar, dat zij van gezamenlijke gelegenheden buiten het complex gelegen moeten gebruik maken, zal worden opgeheven. Dit was toch ook een der klachten, welke de gehuwde Venezolanen naar voren brachten en waaraan een einde wordt gemaakt, doordat al deze gemakken ook in de nieuwe woonhuizen worden aangetroffen.

Wat de voeding betreft, kan worden verklaard dat deze in alle opzichten voldoet, zoodat mijn ambtenaren dezer dagen uit eigen aanschouwing konden verklaren. De vrijgezellen eten allen in een groot en ruim paviljoen volgens nationaliteiten gegroepeerd, waarbij rekening wordt gehouden met elke gewoonte bij de samenstelling van menu. De hoeveelheden zijn ongelimiteerd en de gebruikte grondstoffen van eerste kwaliteit. Daarover kunnen geen klachten zijn. Het schijnt, dat deze klachten ook vóór de perscampagne onredelijk waren. De vrijgezellen betalen een zeker bedrag voor de voeding, terwijl de families zelf voor hun voeding zorgen.

In het algemeen kan gezegd worden, dat de Maatschappij de laatste jaren zeer goed zorgt voor het onderbrengen van de arbeiders. Dat de Venezolanen minder goed gehuisvest waren dan de andere groepen, hetgeen hun een doorn in het oog was, verklaar ik hieruit, dat zij de eerste vreemde arbeiders waren, welke in een kamp werden ondergebracht. Dit geschiedde naar aanleiding van de Urbina-treebelen. De categorieën, die daarna kwamen, bij de latere uitbreidingen der raffinaderij van 1934 en volgende jaren, hadden het voordeel van meer ervaring op gebied van huizenbouw en profiteerden van de ruimere aandacht, welke aan de sociale verzorging der arbeiders werd geschonken.

De behuizing der Surinaamsche arbeiders is van den beginne af beter geweest. Uit den aard der zaak werden deze meer gelijkgesteld met de inheemschen van het eiland, terwijl hun zin voor netheid en orde stukken hooger staat dan die der Venezolaansche pionnen. Het zal dan ook te benieuwen zijn of de Venezolaansche wijze van bewoning der nieuwe huizen zich zal kunnen opwerken naar het niveau der kosten, die de Directie aan de nieuwe woningen besteedt.

Resumeerende ben ik van oordeel, dat het verstandiger ware geweest, indien de Maatschappij niet gewacht had met hare verbeteringen en het initiatief had genomen, voordat het te laat was, d.w.z. voordat de Venezolaansche pers er de aandacht op vestigde en thans, niet geheel ten onrechte zichzelf en den Heer Morrison de eer van de verbeteringen toezwaait. Want feitelijk is het geschrijf sterk overdreven en de wind ware aan die pers uit de zeilen genomen, indien de Directie, hoewel nog niet gereed met het uitbreidingsplan op het gebied der huisvesting, de Venezolanen eerder had ondergebracht in een aantal der moderne woningen, en vrijgezellen van andere nationaliteiten tijdelijk in oude behuizingen had doen verblijven. Men moet nu eenmaal op dergelijke verrassingen van de overzijde bedacht zijn. Maar voor het heden en de eerste toekomst meen ik wel te mogen verklaren, dat de verzorging der werklieden weinig te wenschen overlaat, terwijl de voeding zeer goed genoemd mag worden.

Wanneer dan ook in Maart of April de Venezolanen naar hun nieuwe kwartieren verhuizen, zal alle grond voor de klachten zijn weggenomen.

De opmerkingen in het artikel, waarnaar Harer Majesteits Gezant in zijn brief dd. 29 November, waarvan copie hiernevens gaat verwijst, als zoude voor de behuizing der Venezolanen nog niets zijn gedaan, is dan ook minder juist in zoverre zij het doet voorkomen, alsof er nog niets veranderd zou zijn. Keulen en Aken zijn niet op één dag gebouwd. De pers kon toch weten, dat in de naaste toekomst het vermeende leed geleden zou zijn en dat de doorn in het oog der Venezolaansche arbeiders, dat de anderen geriefelijker behuisd waren dan zij, binnenkort geheel zal zijn weggenomen.

-/FN/ε

De Gouverneur van Curacao,

gaurne p... of

15

31/1/44

cc. Hr. Ms. Ambassadeur te Washington.

Hr. Ms. Gezant te Caracas.

Exp. 26/1-44